

4.5 Rollimängud

4.5.1 Rollimäng kui meetod

Rollimäng on aktiivne õppemeetod, mille aluseks on osalejate kogemuse uurimine. Mängu käigus antakse neile stsenaariumid, milles iga grupiliige mängib teatud rolli. Peamiseks eesmärgiks on oma ja teiste kogemuste üle arutlemine ja nendest õppimine.

Mõned üldised tähelepanekud

Rollimäng on väga **võimas vahend** osalejate kogemuse esiletoomiseks, eriti selle kasutamisel kultuuridevahelise õppimise sessioonidel. Seetõttu on vajalikud eeltingimused sessiooni eesmärkide saavutamisel väga olulised. Need on järgmised.

- **Selgete sihtide ja eesmärkide püstitamine** sessiooni jaoks.
- **Grupi enda vajadused ja spetsiifika.** Stsenaariumi saab neile vastavaks kohandada. Stsenaarium või kellegi tegevus ei tohi kedagi isiklikult solvata. Võite avastada, et tihti on sobiv anda teatud rollid osalejatele, kellel neid tegelikult elus kunagi ei oleks.
- On kasulik teha pingutusi **keskkonna** ettevalmistamiseks. Veenduge, et stsenaariumi mängimise ajal osalejaid miski ei häiriks.
- **Aeg** – seda peab olema rollimängu arendamiseks piisavalt, et hiljem oleks piisavalt teemasid, mille üle arutleda. Samuti on

vaja arvestada ajaga, mis osalejatel kulub oma rolli mõistmiseks ja sellesse sisseelamiseks. Oluline on planeerida vaheaeg (näiteks kohvipaus) pärast stsenaariumi läbimängimist – see võimaldab osalejatel oma rollidest välja tulla, enne kui algab arutelu.

- **Vaatlejad** (need osalejad, kes ei ole stsenaariumi järgi mänginud) peavad olema hästi instrueeritud ja neil tuleb paluda arutelus osaleda, kuna nad pakuvad sageli palju kasulikku arutelumaterjali.
- **Koolitaja(te) kogemus** eesmärkide seadmise, rollimängu läbiviimise ja eriti järgneva tagasiside ja arutelu käigus on tulemuste saavutamisel ülioluline. Mõned osalejad ei pruugi end näideldes mugavalt tunda. Seetõttu oleks hea paluda mängida vabatahtlikel, kuid samas on võib-olla kasulik jätta endale võimalus jagada rolle kindlatele osalejatele.

Rollimäng on väga hea meetod kogemuste analüüsimiseks. Kasutades seda kultuuridevahelise õppe sessioonidel, peaks selle eesmärkideks olema eelarvamuste analüüsimine, sallivuse suurendamine grupi sees ja erinevate kultuuride suhtes, vähemuse ja enamuse suhete analüüsimine, sallivuse piirid jne.

4.5.2 "Arva ära, kes lõunale tuleb"

See harjutus on Euroopa Nõukogu kultuuridevahelise õppimise õppematerjalist "Education Pack" ja sobib sallivuse piiride analüüsimiseks, eriti kui seda tehakse rahvuslikul tasandil. Harjutusel on paremad tulemused, kui teatud teemasid (näiteks stereotüübid ja eelarvamusel, väärtused jne) on grupis juba uuritud. Rolle saab kohandada sessiooni eesmärkidega. Vaadake "Education Pack", lk. 87.

4.5.3 "Suhted vähemusi esindavate organisatsioonide vahel"

Tänapäeval palume me inimestel väga sageli enda suhtes sallivad olla. Kas me küsime endilt, kui sallivad oleme me ise, kus on me endi sallivuse piirid, ja miks need seal on? Millised allikad on meie käitumisel teiste suhtes? Antud meetod käsitleb olemasolevate kogemuste uurimist, sallivuse piiride üle arutlemist, suhteid erinevate vähemustega, diskrimineerimist, solidaarsuse edendamist.

Vajalikud vahendid

Vajalikud vahendid mängijatele situatsiooni ja rollide kohta.

Grupi suurus

10–15

Saab mängida ka suuremas koosseisus, kuid see vähendab osalejate arvu, kellel on võimalik teise inimese nahka pügeda. Seda saab teha ka minimaalselt 5 osalejaga. Sellisel juhul võite te harjutuse filmimiseks kasutada videot ja selle osalejatele ette mängida, enne kui arutelu alustate.

Aeg

45–50 minutit harjutuse jaoks. Kohvipausi ajaks tuleb planeerida lisa-aeg. Kohvipaus peaks tavapäraselt olema pärast stsenaariumi arendust, et anda osalejatele võimalus rollist enne arutelu välja tulla.

Juhtnöörid

Olukord

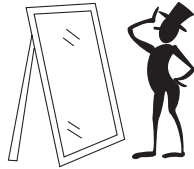
Noort homoseksuaalset meest teie linnas on pärast südaööd, kui ta väljus geide ööklubist, rünnanud vägivaldsete noorukite grupp. Ta on raskelt vigastatud ja asub praegu haiglas. Pärast seda juhtumit kirjutab teie linna homoseksuaalide ühendus kirja erinevatele vähemusi esindavatele organisatsioonidele, et kutsuda nad kohtumisele, kus määratakse ühised avalikud tegevused, töötamaks vastu sellistele arengutele teie linnas. Politsei ei näita ründajate leidmiseks üles mingit aktiivsust.

Rollid

- 2 homoseksuaalide organisatsiooni esindajat
- 1 kohaliku mustlaste organisatsiooni esindaja
- 1 Aafrika immigrandide ühenduse esindaja
- 1 kohaliku katoliku kiriku esindaja

Rolle võib vastavalt sessiooni eesmärgile muuta. Te võite eelnevalt koostada juhtnöörid, kuidas neid rolle peaks mängima.

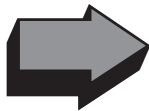

Tagasivaade ja analüüs

- Kas see oli keeruline harjutus?
- Kuidas mängijad ennast tundsid?
- Millised olid teiste tähelepanekud?
- Kuivõrd see peegeldas tegelikkust, milles me elame?
- Millised on konkreetsed probleemid, mida harjutus paljastas?
- Kuidas on meil või organisatsioonidel, mida esindame, võimalik kaasa aidata nende probleemide lahendamisele?

Meetodi kasutamine praktikas

Selle rollimängu töötasid välja Alexandra Raykova ja Antje Rothemund pikaajalise koolituse "Osalus ja kodanikutunnetus" kultuuridevahelise õppe sessiooni jaoks 1998. aastal. Hiljem on seda kasutatud töötoas, mis käsitles enamuse ja vähemuse suhteid. Seal oli ainult 5 osalejat ja seetõttu puudusid vaatlejad. See viis videokaamera kasutamise ideeni, mis pikendab sessiooni, kuna osalejad peavad enne arutelu alustamist filmi vaatama. Grupis osalesid Aafrika immigrant, kurd Taanist, mustlane Rootsist, türklane Belgiast ja noor naine Soomest.

Rolle mängiti järgmiselt.

Kurd ja mustlane – homoseksuaalide organisatsiooni esindajad.

Aafrika immigrant – mustlaste organisatsiooni esindaja.

Soome naine – Aafrika immigrant.

Türgi gei – katoliku kiriku esindaja.

Arutletavad teemad: homfoobia, diskrimineerimine, rassism, sallivuse piirid, suhted enamuse ja vähemuse ja ka erinevate vähemusrühmade vahel.

Laske sellel harjutusel oma loovust ergutada, nii et te saaksite välja tulla ka mõne teistsuguse idee või stsenaariumiga.

4.6 Probleemide lahendamine

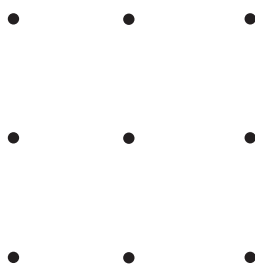
4.6.1 "Üheksa punkti probleem"

Lihntne ja kiire harjutus meie mõtlemise raamidele osutamiseks.

Vajalikud vahendid

Igale osalejale leht paberit, millel on järgmine joonis:

Grupi suurus

Ei ole oluline.

Aeg

Umbes 15 minutit.

Juhtnöörid

Jagage joonised osalejatele laiali, üks joonis inimese kohta. Paluge osalejatel üksinda töötada ja ühendada üheksa punkti nelja sirgjoonega, ilma pliiaatsit paberilt tõstmata. (Nad võivad pliiaatsi paberilt tõsta alles pärast nelja (ühendatud) sirgjoone tõmbamist.)

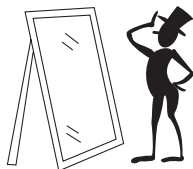
Mõne aja pärast küsige, kas keegi on lahenduse leidnud, ja vaadake, kuidas nad seda teinud on. Tegelikult on ainuke võimalus selle lahendamiseks kahe sirgjoone pikendamine väljapoole üheksast punktist moodustuvat kujuteldavat ruutu.

Joon algab näiteks ülemisest vasakpoolsest nurgast ja läheb diagonaalselt alla paremale. Alt paremast nurgast algab teine joon, mis läheb horisontaalselt vasakule ja alumisest vasakpoolsest nurgapunktist edasi. Alustage kolmandat joont väljastpoolt ruutu ja ühendage esimese veeru teine punkt esimese rea teise punktiga ja liikuge jälle ruudust väljapoole. Neljas joon algab väljastpoolt ruutu, otse ülemise parempoolse nurgapunkti kohalt, ja läheb otse alla.

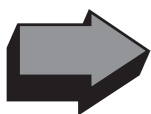

Tagasivaade ja analüüs

Uurige koos osalejatega, miks oli sellele mõistatusele raske lahendust leida. Osutage, et inimestel kipub asjade suhtes olema piiratud vaatenurk ja et mõnikord peame me piiridest väljuma, eriti kultuuridevahelise õppe puhul. Meie endi tavalised, kultuurist mõjutatud vaatenurgad võivad kultuuridevahelises keskkonnas lahenduste leidmisel olla tõsiseks piiranguks – me peame suutma näha laiemalt.

Meetodi kasutamine praktikas

See on osutunud väga heaks töövahendiks sellise kultuuridevahelise õppe puhul, mis koosneb väikeste harjutuste ja teooria segust. Harjutused toetavad väiteid, mida te teoreetilises osas esitate. See võib inimestele tunduda liiga lihtne (ja päeva lõpuks see ongi), nii et ärge harjutust tähendusega üle koormake.

4.6.2 "Munaharjutus"

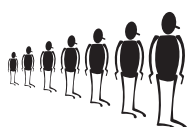
Kuidas võib muna püüdmine osutada kultuuridevaheliseks pingutuseks.

Vajalikud vahendid

Üks toores muna 4–5 osaleja kohta. Nöör muna lakke kinnitamiseks, palju paberit, käärid, vanad ajakirjad, papp, liim.

Vähemalt 4 x 4 meetrit ruumi iga väikese, 4–5 osalejaga grupi kohta.

Grupi suurus

Vähemalt 5, kõige rohkem 35. Kui teil on rohkem osalejaid, võite te grupi jagada mitmeks suureks grupiks, kes viivad kogu harjutuse (kaasa arvatud küsitlus ja analüüs) läbi omaette.

Aeg

Umbes 1 tund ja 15 minutit:

10 minutit sissejuhatuses;

30 minutit probleemi lahendamiseks;

30 minutit analüüsiks.

Juhtnöörid

1 Valmistage ette ruumid, kus väikesed osalejate grupid (4–5) tööle hakkavad. Iga väikese grupi jaoks siduge nöör ümber toore muna ja riputage see lakke, umbes 1,75–2 m kõrgusele põrandast. Ärge mähkige muna liiga sisse, sest kui see põrandale kukub, peab see saama puruneda... Iga väikese grupi jaoks pange valmis hunnik vanapaberit, käärid ja liim.

2 Jagage suur rühm väikestesse, umbes 4–5 osalejaga gruppidesse. Tutvustage grupile harjutust. Täpselt 30 minutit pärast harjutuse algust läbib läbiviija ruumi ja lõikab läbi muna hoidva nööri. Meeskonnana on teie ülesanne ehitada konstruktsioon, mis takistaks muna purunemist. Mõned reeglid:

- Osalejad ega nende kasutatav materjal ei tohi puudutada muna ega seda hoidvat nööri.
- Kasutada võib ainult materjali, mille teie olete nende jaoks valmis pannud (ruumis olevaid toole ja laudu kasutada ei tohi!).

3 Jälgige gruppe (te võite vajada ühte mängujuhti 2 väikese grupi kohta) ja tagage, et nad reegleid järgiksid.

4 Täpselt 30 minuti pärast peatage grupid. Tehke ringkäik, seejärel löigake kõik nöörid katki ja vaadake, kas meeskondadel on õnnestunud muna purunemist vältida.

5 Arutelu võib aset leida kahes etapis: kõigepealt väikestes gruppides (soovi korral), seejärel suures grupis.

Lisavõimalused

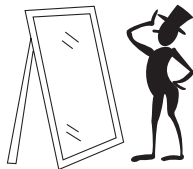
Nagu juba kirjeldatud, on see harjutus meeskonnana koos töötamisest. Munaharjutuse saab mitmel moel teie erivajadustele vastavaks kujundada. Meetodile tugevama kultuuridevahelise aspekti lisamiseks võite te harjutuse integreerida simulatsiooni, kus ühe meeskonna liikmed mängivad erinevaid ("kultuurilisi") rolle. Küsitlusel võite te siis keskenduda kultuuridevahelise koostöö võimalustele ja piirangutele. Mis oli osalejate arvates kõige raskem koostöö tegemisel? Kuidas nad kompromissidele jõudsid?

Kõige lihtsam viis harjutusele kultuuridevahelise mõõtme lisamiseks on igale väikesele grupile (või teatud liikmetele väikestes gruppides) mingi takistuse määramine:

- neil on keelatud rääkida;
- suur liidrikesksus või liidrite mittetunnustamine;
- aja pärast suures mures olemine või aja möödumise märkamata jätmine;
- ...

Tagasivaade ja analüüs

Igal juhul võib arutelu keskenduda sellele, kuidas meeskond konstruktsiooni ehitades koostööd tegi. Mida inimesed tähele panid? Kas üksteisega suhtlemisel oli probleeme? Kuidas erinevad stiilid probleemide lahendamisel mõjutavad meeskonna iseloomu?

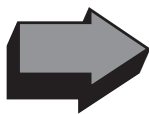

Kui te lasite kultuuridevahelise komponendi, peate te selle kohta küsimusi esitama. Kuidas teatud "reegel" või "takistus" meeskonna tööd mõjutas? Kuidas te raskustest üle saite?

Oluline on mitte lasta sel muutuda sessiooniks, kus mingeid grupiliikmeid teatud käitumise eest harjutuse ajal "süüdistatakse". Pigem püüdke seda olukorda – erinevaid tööstiile, käitumisviise, eelistusi jne meeskonnas – siduda tegeliku eluga, eriti kultuuridevahelistes meeskondades. Enamasti esinevad koostöö tegemisel erimeelsused. Kuidas te nende erimeelsustega konstruktiivselt hakkama saate? Millised on võimalikud kompromissid?

Meetodi kasutamine praktikas

Munaharjutuse juures on meeldiv selle suur paindlikkus. Lihtne ülesehitus ja palju erinevaid teemasid, mida selle kaudu käsitleda saab: meeskonna loomine, kuidas inimesed probleeme lahendavad ja kuidas inimesed kultuuridevaheliselt koostööd teevad. Ometi võib see eelis osutada ka ebasoodsaks. Kuna see on nii paindlik, võib harjutus muutada täiesti mõttetuks, kui seda ei kasutata sobivas raamistuses. Euroopa Noorsookeskuse koolitusel "Sissejuhatus rahvusvaheliste noorsooürituste organiseerimisse" 1999. aastal pandi see harjutus suvaliselt programmi ja kasutati seda just nimelt selle näitamiseks, kuidas meetod, mis ei ole sobitatud koolituse üldise kontekstiga, võib olla küll meeldiv või isegi lõbus, kuid selle funktsioon koolituses muutub täiesti tähendusetuks.

4.6.3 "Kelle käes on patareid?"

Läbirääkimiste ja vastastikuse sõltuvuse teemaline harjutus.

Vajalikud vahendid

Iga väikese osalejate grupi (4–5 liiget) jaoks taskulamp, mille saab vähemalt viieks osaks lahti võtta ja mis töötab pigem kahe kui ühe patareiga. Konteinerid erinevate osade jaoks. Üks ruum, mis on piisavalt suur, et kõik väikesed grupid saaksid omaette arutleda.

Grupi suurus

Vähemalt 12 ja mitte rohkem kui 30 osalejat (kui taskulambil on 6 erinevat osa).

Aeg

Umbes 90 minutit:
10 minutit harjutuse tutvustamiseks;
40 minutit ülesande teostamiseks;
40 minutit küsitluseks.

Juhtnöörid

Võtke taskulambid koost lahti ja pange sama tüüpi detailid ühte konteinerisse (näit. kõik pirnid ühte konteinerisse, kõik patareid teise jne).

Jagage grupp väiksemateks gruppideks ja andke igale grupile üks konteiner. Selgitage grupile ülesannet: nende ülesandeks on panna kokku terviklik töötav süsteem. Grupid peavad meeskonnana koostööd tegema, tehes enne millegi tegemist grupisisesed otsused strateegiate ja taktika kohta.

Peagi märkavad mõned inimesed, et neil on ülesande täitmiseks vaja teiste gruppidega kaubelda ja tingida. Mõned võib-olla proovivad näpata. Inimesed ei pruugi eriti kiiresti mõista, et tervikliku süsteemi töötamiseks tuleb patareisid teiste üksikute detailide vastu vahetada paarikaupa. Mõnikord valib patareidega grupp teadlikult ainult ühe patarei kaupa kauplemise. Tegevus lõpeb, kui kõigil gruppidel on töötav taskulamp või kui on selge, et on jõutud ummikusse.

Analüüsige seda harjutust terve grupiga.

Tagasivaade ja analüüs

Tagasivaatel on mitu tahku. Hea oleks alustada erinevate protsesside vaatlemisest – nii väikeste gruppide meeskonnatöö kui teiste gruppidega läbirääkimiste seisukohalt. Milline oli teie koostöö? Mis toimis hästi, mis mitte? Mida te grupina otsustasite, väljaöelduna või

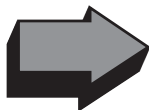

vaikimisi, et tahate selle harjutusega saavutada? Kas teie strateegiad vastasid sellele ja kas need toimisid?

Peamine mõte selles harjutuses kultuuridevahelise õppimise jaoks on kahtlemata küsimus koostööst ja vastastikusest sõltuvusest. Selleks, et panna kokku maksimaalne töötavate süsteemide hulk, peavad grupid koostööd tegema, mitte üksteise vastu töötama. Aga kuna patareidega grupp võib ennast tajuda (või olla teiste poolt tajutud) kui suuremate ressursside omanik, võib selle tulemuseks olla tunnetatav võimu ebaühtlane jagunemine. Kuidas te sellega toime tulete? Millisel määral on see seotud erinevustega rikkamate ja vaesemate gruppide või riikide vahel? Mis tunne on olla võimsamal (või nõrgemal) positsioonil? Kas see erinevus võimuse on ainult tajutav, või on see tõeline? Mida tuleb teha nendest takistustest ülesaamiseks ja kõigi jaoks parima tulemuse nimel koos töötamiseks?

Meetodi kasutamine praktikas

Kuigi see ei pruugi alguses ilmne olla, on seda meetodit sageli välja pakutud kui suurepärase lähtepunkti enamuse ja vähemuse suhetest rääkimisel. Selleks, et ühiskonnas koos elada kõigi jaoks parimal viisil, peavad enamus- ja vähemusrühmad koostööd tegema. Kuid kuna grupid muuhulgas tunnevad, et neil on erineval määral võimu ja ressursse, osutuvad läbirääkimised keerukaks. Tekivad stereotüübid ja käitumist mõjutavad eelarvamused.

Arutelu käigus soovivad osalejad sageli kiiresti harjutuse sellest küljest rääkima hakata. Selline analüüs toimib kõige paremini turvalises õhkkonnas, kus mängujuht suudab vältida subjektiivseid hinnanguid selle kohta, mida inimesed tegid.

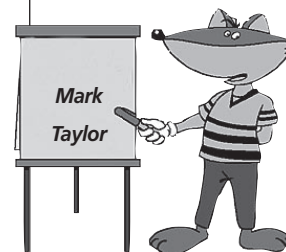
Mõne inimese jaoks ei pruugi selle harjutuse seos kultuuridevahelise õppimisega ilmselge olla. Väga sageli on oluline pühendada suur osa arutlust sellele seosele ja analüüsida, kuidas võib kultuuridevaheline õppimine panustada gruppidevaheliste barjääride ületamisele. Kui te soovite seda rõhuasetust kultuuridevahelisele õppimisele tugevdada, on taas võimalik kasutada harjutust simulatsiooni raamides (nagu "Munaharjutusegi" puhul). Siiski peate kaaluma, kas harjutuse keerukamaks muutmisel jääb see ikka veel heaks vahendiks teie eesmärkide täitmisel.

4.7 Uurimused ja ettekanded

Kuidas kasutada ära seda, mis on juba olemas: inimeste kogemused, tähelepanekud, tunded, objektid, meedia, struktuurid. Sellest, ehk

vastamisest, kuidas kõik need ettekujutused kultuurist meie eludele mõju avaldavad, räägibki käesolev osa.

4.7.1 "Kultuurilaboratoorium"

Koolitusel, töölaagris, noorsoovahetusel või seminaril võib arutelu objektiks olla "kultuuridevaheline õppimine" – kuidas aga oleks, kui muuta õppimise objektiks osalejad ise ja nende vastastikune toime.

Vajalikud vahendid

- Paber, pastakad, pabertahvli lehed.
- Käekellad.
- Muud vahendid vastavalt teie kujutlusvõimele.
- Vähemalt üks koolitaja.

Et sellest meetodist maksimaalselt kasu saada, tuleb seda kasutada pärast seda, kui osalejad on vähemalt mõne päeva koos olnud ja juba "kultuuri" mõnesid käsitusviise analüüsinud.

Grupi suurus

Soovitav on vähemalt 6 inimest; suurem osalejate arv võimaldab vaadelda rohkem teemasid.

Aeg

Soovitavalt vähemalt 2 tundi, kuid harjutus võib kesta ka terve päeva või rohkem.

Juhtnöörid

1 Koolitaja tutvustab meetodit, selgitades, et kõik inimesed ruumis on kultuuriteadlased või antropoloogid. Nende ülesanne on uurida kõigi osalejate kultuurilist käitumist.

2 Arutlege, milliseid elemente osalejad soovivad vaadelda. Soovitavad teemad on järgmised.

- Ruum – Millised viisid oleme me leidnud selle hoone/laagri jagamiseks? Kas meil on isiklikku ruumi?
- Aeg – Kuidas me jagame töö- ja vaba aja? (Kas kohvipaus on tõeline paus või "töö käigus kohvijoomine?") Mida tähendab iga inimese jaoks täpsus?

- Suhted – Kuidas me üksteisele läheneme? Millised sõpruse tüübid on välja kujunenud ja miks? (Kas me huvitume ka seksuaalsuhete teemast?)
- [Seda võib käsitleda koos eelmise soovitusel] Subkultuurid – Millist tüüpi väiksemad grupid on tekkinud suure grupi sees? Kas vähemused on neist välja jäänud?
- Jagatud tähendused ja eeldused – Milliseid nalju me kõik naljakaks peame? Mis meid siia kokku toob?
- Lähenemisviisid probleemide lahendamisele – Kuidas me leiame lahendused väljakutsetele, millega me kõrvuti elades silmitsi seisame?
- Kogukond ja individualism – “Kõik ühe ja üks kõigi eest” või “Mina, mina, mina!”?
- Kommunikatsioon ja informatsioon – Missugused on meie suhtlusvormid? Kuidas infot edasi antakse? Kes otsib informatsiooni? Kes ootab, et see ise temani jõuaks?
- Mehed ja naised – Millised on erinevused ja sarnasused? Mis on lubatud naistele ja mis meestele?

3 Jagage osalejad 4–6 inimesest koosnevatesse gruppidesse, igale grupile uurimiseks erinevad teemad.

4 Grupid otsustavad, kuidas nad soovivad töötada (kasutades näiteks kas vaatlusi või küsimustikke) ja kuidas nad soovivad oma töö tulemusi esitada. Ettekannete jaoks tuleb kehtestada ajaline piirang.

5 Sõltuvalt kasutatavast ajast andke 50% sellest uurimistöölle, 25% tulemuste esitamisele ja 25% analüüsile.

Tagasivaade ja analüüs

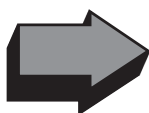
Arutelude käigus võiks vaadelda järgmisi (ja ka muid) küsimusi:

- Mis tunne oli olla “kultuuriteadlane”?
- Milliste väljakutsetega te oma uurimisrühmas kokku puutusite?
- Mida te õppisite?
- Kuidas te eristasite isiksust kultuurist?
- Kui põhjendatud on kultuurist rääkimine, kui me tunneme üksteist alles mõne päeva? [Kui te kasutate seda meetodit grupiga, kus juba ammu üksteist tuntakse, on selle küsimuse vajalikkus muidugi suhteline.]
- Kui me saaksime uurimise aega pikendada, mida me sooviksime siis vaadelda?

Meetodi kasutamine praktikas

Kui Claudia Schachinger ja Lucija Popovska seda meetodit esimest korda esitlesid, alustasid nad väga teatraalselt, kandes valgeid mantleid ja pöördudes üksteise poole tiitlitelga “Dr. dr.” ja “Professor dr.”, ning tervitades kõiki osalejaid kui “väljapaistvaid teadlasi” erinevatest ülikoolidest. Gavan Titley kasutas seda ühe koolituse raames kui alust ühe töötoa läbiviimiseks. See demonstreerib meetodi mitmekülgust. Meil oleks hea meel tagasiside üle selle kohta, kuidas teie seda kasutasite.

*Allikas: Claudia Schachinger ja Lucija Popovska
“Intercultural Learning and Conflict Management Training Course”,
Euroopa Noorsookeskus, mai 1999*

4.8 Analüüs

4.8.1 Üldised tähelepanekud

Lihtne sõna: "Analüüs" ...

... Mida see tähendab?

... Milleks seda vaja on?

... Millal seda vaja on? Millises olukorras?

... Kellega koos seda teha?

... Kuidas seda teha?

Analüüsimine tähendab tegevuse tulemuste kohta informatsiooni kogumist ja nende eelnevalt määratletud kriteeriumidega võrdlemist, et hinnata tulemuste väärtust. Analüüs võimaldab teil kindlaksmääratud plaani õigustatult jätkata, muuta või edasi lükata. Sel moel on võimalik viia läbi kvaliteedikontrolli ja otsustada, mida säilitada ja mida kõrvale heita.

Meie kontekstis kannab vastutust analüüsi eest tegevust ettevalmistav meeskond, kuid analüüsis peaksid osalema nii meeskond kui osalejad. Igaühe panus on oluline praeguste ja tulevaste otsuste vastuvõtmiseks.

Analüüsi läbiviimiseks on sõltuvalt olukor-
rast olemas mitmeid meetodeid ja tehnikaid. Oluline on see meetod sidusalt tingimustega kohandada. Samuti on oluline, et koolitajad mõtiskleksid ja analüüsiksiksid isiklikult oma tööd, et seda kohandada ja parendada. Mõned põhiküsimused võivad personaalsel

tagasivaatel ja analüüsil abiks olla (lühenda-
tult: Kyriacou, 1995).

- Kas ma vaen regulaarselt oma parasjagu käsilolevat tegevust, et kindlaks määrata need küljed, mida saaks arendada?
- Kas ma kasutan tulevikuplaanide ja -tegevuse kavandamisel piisavalt oma senise töö analüüsi?
- Kas ma kasutan oma praeguse tegevuse kohta potentsiaalselt kasulike andmete kogumiseks süstemaatilisi meetodeid?
- Kas ma püüan ennast hästi kursis hoida nende arengutega kultuuridevahelises õppimises/hariduses, mis omavad tähendust minu tööle?
- Kas ma kasutan erinevaid võimalusi oma teatud tööskuste arendamiseks (näit. töötubades osalemine, koolitusjuhendite kasutamine, koostöö kolleegidega)?
- Kui hästi aitan ma kolleegidel hinnata ja arendada nende tegevust?
- Kas ma analüüsin regulaarselt oma ajaplaneerimisostkust ja parema tulemuse saavutamiseks tehtavaid pingutusi?
- Kas ma kasutan strateegiaid ja tehnikaid, et efektiivselt stressiallikatega toime tulla?
- Kas ma aitan oma töös luua toetavat õhkkonda, et aidata kolleegidel probleemide üle arutleda ja neist üle saada?

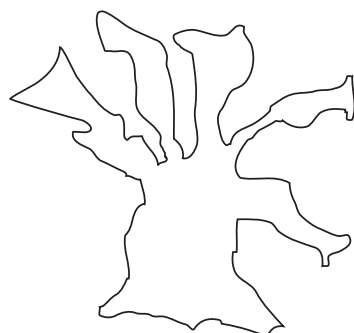

4.8.2 "Kommunikatsioonipuu"

Meetod, mida võib teiste meetoditega kombineerida lõpliku analüüsi käigus. Seda võib kasutada ka ettevõtmise läbivaks analüüsiks.

"Kommunikatsioonipuu"

Lehtede skaala

1.....3.....5
(minimaalne) (maksimaalne)

- 1 – kollane
- 2 – roheline
- 3 – sinine
- 4 – punane
- 5 – pruun

Tegevuse eesmärgid

Kiiresti ja selgelt näidata, mis aspektides jõutakse grupis üksmeelele ja mille osas on arvamused erinevad.

Võimaldada arutelu, mis keskendub neile sarnasustele ja erinevustele.

Aidata ületada osalejate vahelisi keelebarjääre.

Vajalikud vahendid

- 1 suur paberileht. Joonistage puu, millel on ilma lehtedeta oksad (nii mitu oksa nagu on analüüsitavaid tegevusi) ja kirjutage okste peale need elemendid, mida te soovite analüüsida.
- Vähemalt 5 pastakat (see sõltub grupi suurusest, kuid kasutage iga värvi puhul sama pastakate arvu): 1 kollane, 1 roheline, 1 sinine, 1 punane ja 1 pruun. Võimalusel kasutage neid värve.
- 1 paberileht erinevat värvi lehtede skaalaga vahemikus 1 (minimaalne) kuni 5 (maksimaalne): 1 – kollane; 2 – roheline; 3 – sinine; 4 – punane; 5 – pruun.
- 2 läbivijjat: üks kummagi ruumi jaoks.
- Nööpnõelad või kleeplint.

Grupi suurus

Vähemalt 4, kõige rohkem 20.

Aeg

Sõltub grupi suurusest. Näiteks 20 osaleja puhul 60–70 minutit:

selgitustele 5 minutit;

kommunikatsioonipuu täitmiseks 30 minutit;

võimaldamaks kõikidel liikmetel kommunikatsioonipuud vaikides vaadelda ja analüüsida, 10 minutit;

aruteluks antud hinnangute üle, 15–25 minutit.

Juhtnöörid

Esimene mängujuht paneb kaks suurt paberilehte (üks puu joonistamiseks ja teine skaalaga) ja pastakad ühte ruumi (ruum nr. 2) või kohta, mis võimaldab osalejatel puu suhteliselt anonüümselt ära täita. Teine mängujuht selgitab teises ruumis (ruum nr. 1) kõigile osalejatele mängu eesmäärke.

Teine mängujuht selgitab mängureegleid: osalejad lähevad üksteise järel ruumi nr. 2 ja joonistavad igale puuksale ühe lehe vastavalt skaalale, mis illustreerib nende rahuolu või rahulolematuse taset kõigi tegevustega. Seejärel tulevad osalejad tagasi esimesse ruumi ja ootavad harjutuse lõppu.

Kontrollige, kas kõik teavad, mida teha.

Kontrollige, kas kõik osalejad täitsid ülesande.

Tagasivaade ja analüüs

Tooge kaks suurt paberilehte tagasi ja asetage need esimeses ruumis sinna, kus kõik neid näevad. Puu on nüüd valmis ning kõik osalejad võivad hõlpsasti näha, milles nad üksteisega nõustuvad ja milles mitte.

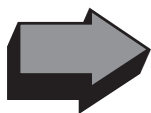
Paluge kõigil osalejatel vaikides kommunikatsioonipuud jälgida ja analüüsida, andke neile selleks mõned minutid.

Kontrollige, et seda teeksid kõik.

Jätkake, ergutades arutelu nende hinnangute üle .

Meetodi kasutamine praktikas

Soovitused

Kui grupi suurus ületab 20 inimest, võite te osalejad vastavalt vajadusele jagada kahte või enamasse meeskonda. Kogu tegevuse võib läbi viia kõigis nendes meeskondades, ühe erinevusega: kõiki suuri paberilehti gruppide hinnanguga tuleb näidata kogu suure grupi kõigile osalejatele. Seejärel saate te tegevuse tulemusi kõik koos uurida. Ärge unustage kohandada materjali, läbiviijate arvu, ruumi ja aega, mida te selleks vajate.

Seda meetodit saab lõpliku analüüsi ajal teiste, eelistatavalt kirjalike harjutustega (näiteks küsimustikega), kombineerida.

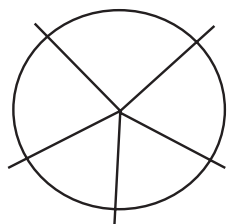

4.8.3 "Kiirhüpe"

Lõpuanalüüsi meetod, saab kasutada ka läbiva analüüsi jaoks.

"Kiirhüpe"

Lippude skaala

1.....3.....5
(minimaalne) (maksimaalne)
1 – oranž
2 – lilla
3 – sinine
4 – roosa
5 – roheline

Tegevuse eesmärgid

Arutelu süvendamine ja järeldustele jõudmine.
Tagamine, et kõik osalejad oma arvamust avaldaksid.
Kõikide osalejate arvamuste vastandamine ja peegeldamine.

Vajalikud vahendid

- 2 koolitajat.
- 1 suur kepp.
- 5 suurt lipuvarrast.
- 100 meetrit köit.
- 5 suurt kolmnurkset kangatükki lippude valmistamiseks: 1 oranž, 1 lilla, 1 sinine, 1 roosa ja 1 roheline. Võimalusel kasutage samu värve.
- 1 paberileht erinevat värvi lippude skaalaga vahemikus 1 (minimaalne) kuni 5 (maksimaalne)
- 1 suur paberileht. Joonistage ring jaotustega, mis esindavad analüüsitavaid tegevusi ja kirjutage neisse teemad, mida soovite analüüsida.
- Pastakad: 1 oranž, 1 lilla, 1 sinine, 1 roosa ja 1 roheline. Võimalusel kasutage samu värve.
- Nööpnõelad või kleeplint.
- Koostage väidete juhend nende elementide kohta, mida te analüüsida soovite. Vähemalt kolm väidet iga elemendi jaoks; üks juhendieksemplar igale inimesele.

Grupi suurus

Vähemalt 4, kõige rohkem 20.

Aeg

Sõltub grupi suurusel.
Näiteks 20 osalejaga - 90 minutit;
selgituseks 5 minutit;
harjutuse läbiviimiseks 45 minutit;
"kiirhüpe" jälgimiseks ja analüüsimiseks kõigi osalejate poolt 10 minutit;
nende hinnangute üle arutlemiseks 30 minutit.

Juhtnöörid

- 1 Enne mängu alustamist peavad kaks koolitajat koha, kus seda läbi viiakse, ette valmistama:
 - kinnitage kaks suurt paberilehte (üks joonistatud ringi ja teine skaalaga) seinale;
 - tehke viie võrdse sektoriga ring ja pange iga sektori otsa suur lipuvarras lipuga. Ringi keskele asetage suur kepp ja ühendage see kõie abil kõigi suurte lipuvarrastega 0,5 meetri kõrgusel põrandast.
- 2 Esimene mängujuht selgitab kõigile osalejatele mängu eesmärke.
- 3 Teine mängujuht selgitab kõigile osalejatele mängu reegleid.
- 4 Esimene mängujuht seisab ringist väljapoole ja loeb valjusti väiteid asjade kohta, mida te analüüsida soovite. Alguses seisavad osalejad väljaspool ringi, aga kui nad kuulevad esimest väidet, hüppavad ringi keskele selle kõie lähedal, mis viib lipuni, mis nende hinnangule vastab. Kõik grupi liikmed, kes valivad rohelise lipu (maksimaalne hinnang), hüppavad üle kõie ja põhjendavad oma arvamust. Kui kõik on oma arvamust avaldanud, ühendatakse käed ja hüpatakse ringist uuesti välja, sümboliseerides kõigi ühtsust.
- 5 Samas kohas ja samal ajal kirjutab teine läbiviija tulemused üles joonistusele, kasutades õiget värvi.
- 6 Jätkake samamoodi teiste väidetega kuni lõpuni.
- 7 Veenduge, et kõik osalejad teeksid harjutuse lõpuni.

Tagasivaade ja analüüs

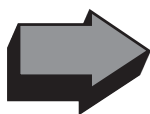
- Läbiviija palub kõigil osalejatel vaikides jälgida ja analüüsida ringi sellele joonistatud lippudega. Kõik osalejad saavad koopia hinnatud väidetega. Andke neile selleks mõned minutid.
- Seejärel ergutage üldist edasist arutelu antud hinnangute üle. Kõigil grupi liikmetel tuleb paluda oma arvamust avaldada.
- Osalejad peavad hästi oskama ürituse ametlikku keelt, et oma mõtteid sujuvalt väljendada.

Meetodi kasutamine praktikas

Soovitused

- Kui grupi suurus on rohkem kui 20 inimest, saate te osalejad jagada mitmesse meeskonda, nii mitmesse kui soovite. Kogu tegevuse võib viia läbi eraldi meeskondades, ainult ühe erandiga: kõiki suuri paberilehti, millel on gruppide hinnangud, tuleb näidata kõigile osalejatele. Seejärel saate te toimunut üheskoos uurida ja analüüsida. Ärge unustage kohandada materjali, mängujuhtide arvu, ruume ja aega, mida te selleks vajate.
- Kui grupi suurus on rohkem kui 20 inimest ja te olete osalejad mitmesse meeskonda jaganud, võite te tegevust kohandada, selleks et analüüsitava teema erinevaid alateemasid sügavamalt käsitleda: üks igale grupile. Laske iga alateema jaoks teha sama tüüpi harjutust. Hiljem pange kõik järeldused, mida on väljendatud iga grupi poolt

hinnangutega täidetud suurtel paberilehtedel, kokku. Laske kõigil lehti analüüsida. Lõpuks arutlege alateemade üle ja otsige järeltusi. Siin vajate te rohkem aega kui varem, kuna osalejatel on arutlemiseks uued alateemad. Ärge unustage koostada iga alateema kohta erinevat väidete juhendit. Paljundage erinevad juhendid kõigile osalejatele, mitte ainult algele grupile, kuid andke see teistele kätte alles tegevuse lõpus. Ärge unustage kohandada harjutuse jaoks vajalikku materjali, mängujuhtide arvu, ruume ja aega.

*Allikas: Kyriacou, C. (1992). Essential Teaching Skills.
Hemel Hempstead: Simon & Schuster Education*

4.9 Mitmesugust

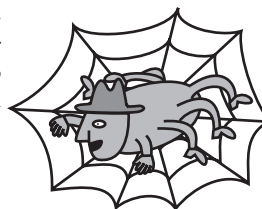
4.9.1 Sissejuhatus

Selles peatükis leiate te meetodid, mida eelmis-
tesse peatükkidesse panna ei saanud. Meetodid
kultuuridevahelise õppimisega tegelemiseks on
erinevad, nagu ka käsitletavat tahud ja tõsta-
tuvad probleemid. Kuna käesolev käsiraamat
peaks teid inspireerima avastama ja arendama

uusi meetodeid vastavalt teie endi õppimis- ja
koolitussituatsioonile, pakub käesolev peatükk
välja mõned vaatenurgad võimalikele erinevus-
tele. Me loodame, et see avardab teie vaimu ja
loovust...

4.9.2 "Ülemaailmne võrk"

Ülemaailmne võrk (ehk World Wide Web, WWW) ühendab maail-
ma mitmel moel. "Ülemaailmne tõrjumiste võrk" toob (kogu grupis
tehtava harjutusena) esile tõrjumise erinevad põhjused. See muudab
vastastikused sõltuvused ja seosed konkreetsete näidete alusel näh-
tavaks. Kultuuridevahelise õppimise mõjude ulatuslikum käsitus!

Vajalikud vahendid

- Suur vaba ala mingis ruumis.
- Kolm pikka nööri (võimalik on need ka pörandale joonistada).
- Paks pikk köis võrgu tegemiseks, kaks mängujuhti grupi kohta, pabe-
rid ja pastakas.

Grupi suurus

10 kuni 30 (mida suurem on grupp, seda kauem läheb aega ja suurem on
"kaos", kuid seda rikkalikumad on vaatenurgad).

Aeg

Kuni 30 minutit näite kohta; kui järgneb arutelu, siis lisaks 45 minutit.

Juhtnöörid

- 1) Joonistage ruumi pörandale (või moodustage köiega) kolm paralleelset
joont piisava vahemaaga nende vahel, märkides need kolme tasandi-
na: isiklik, grupi ja ühiskonna tasand. Osalejad kogunevad selle ümber
suurde ringi.
- 2) Selgitage harjutuse eesmärki, milleks on muuta nähtavaks erinevad
mõjud, mis tõrjumise nähtusil on. Grupil palutakse valida üks näide
tõrjutud inimesest (näiteks "immigrant", "vähemuse esindaja" vmt).
- 3) Üks inimene alustab nüüd köit käes hoides isikliku tasandi joonel,
esindades valitud isikut ja tema poolt midagi väljendades: "Ma olen
immigrant ja tunnen ennast väga üksikuna (ma olin sunnitud oma
riigist lahkuma, ma ootan oma dokumente jne)". Mängujuht küsib:
"Miks?" Joonel olev inimene peab nüüd põhjendust tuues vastama:
"Kuna keegi ei pea mind siin teretulnuks (minu riigis oli sõda, ma ei
meeldi immigratsiooniametnikule jne)" "Miks?"

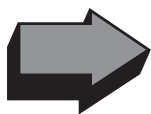
- 4) Nüüd võib harjutusega ühineda teine inimene, vastates, kuid lugu edasi arendades. ("Ma olen immigratsiooniametnik ja tunnen end surve all olevat. Ma olen sõdiva riigi president ja minu rahvas on näljas. Ma olen selle riigi kodanik ja mulle ei meeldi välismaalased, kuna nad võtavad mu töökoha ära." jne.) See teine inimene peab nüüd valima koha ühel kolmest joonest vastavalt tasandile, millel tema põhjendus tema arust asub (näit. vaesus – ühiskondlik, hirm – isiklik, töökoha surve – grupi tasand). Ta võtab kätte järgmise osa kõiest. Osalejad võivad arutleda, millist tasandit see põhjus puudutab, juhul kui see ei ole selge. Osaleja peab ise otsustama, kuhu ta ennast paigutab.
- 5) Nüüd ühineb veel üks inimene veel ühe põhjusega, selgitades varem väljendatud põhjuse üht tagajärge ja valides kõit hoides koha ühel joontest, kaaludes alati, kas põhjus puudutab isiklikku (tunded, taju, arvamused jne), grupi (perekond, kool, sõbrad, töökoht jne) või ühiskonna tasandit (struktuurilised põhjused, poliitilised süsteemid, asutused, riigid jne).
- 6) Jutustamine jätkub seni, kuni inimesed ühinevad ja kõiest haaravad. Kui nad on oma kohad sisse võtnud, jäävad nad sinna. Grupp arendab koos tõrjutud inimese isiklikku lugu, kuid samal ajal ka "ülemaailmset võrku", mida tähistab inimesi ühendav kõis. Selle loo erinevate tasandite nägemine on emotsioone äratav. Läbiviija sekkub ainult harjutuse dünaamika säilitamiseks või kaose vältimiseks. On soovitatav, et teine inimene teeks märkmeid esitatud põhjenduste, kaasatud tegelaste ja selle kohta, millist tasandit see puudutab, et säilitada tulemused edasiseks aruteluks.
- 7) Kui grupp on väike, võivad inimesed teist korda ühineda. Kui üks lugu on lõpetatud (rohkem väiteid ei ole), võib harjutust uuesti alustada mõne teise loo ja tõrjutuse küljega.

Tagasivaade ja analüüs

Sellele harjutusele võib järgneda üldine arutelu (või selle üle võib ka hiljem töörühmades arutleda). Arutelu võib eelnenud selleteemalise töö süstemaatiliselt kokku võtta, või algatada selleteemalist uut keskustelu osalejate vaatenurkade ja kogemuste jagamisega. Arutelu peaks esile tooma inimeste erinevad lähenemisviisid ja kogemused (ja nende põhjused), luues samas teadlikumad seosed. Eriti oluline on seos inimeste isikliku kogemuse ja vastastikuse (kohaliku ja ülemaailmse) sõltuvuse ning seoste raamistiku vahel. On vaja eraldi ruumi selle teema keerukuse uurimiseks ja üheskoos põhjuste otsimiseks. See harjutus võib olla hea lähtepunkt küsimaks, millised on meie võimalused asjade käiku sekkuda ja neid muuta.

Meetodi kasutamine praktikas

Harjutust on kasutatud tõrjumise põhjuste süstematiseerimiseks pärast seda, kui osalejad on isiklikult kogunud kohtumisi erinevate tõrjutud inimestega ning on mõtisklenud ja panustanud struktuurilise mõõtme aspektidesse. Harjutus oli seetõttu väga dünaamiline ja aitas erinevaid tasandeid liita. Dünaamikas oli huvitav see, et inimesed leidsid tõrjumiseks rohkem struktuurilisi põhjendusi (tundsivad end abituna selle muutmiseks) kui isiklikke.

Allikas: JECI-MIEC ja ATD Quart Monde kollokvium, Belgia 1998

4.9.3 "Kultuuridevahelised ülelõpetused"

"Kultuuridevaheline" olla on nii lihtne ja samas nii keeruline. See on hämmastav, mida me endi kohta avastame, kui kuulame teiste inimeste kogemusi. "Juhendatud mõtiskluse" katse.

Vajalikud vahendid

Mõned pealtnägijad, kes on nõus oma kogemusi jagama, avatud osalejad, kes soovivad teiste kogemustega silmitsi seista ja rahulik, hea õhkkonnaga koht.

Grupi suurus

12 (harjutust saab üheaegselt teha mitu gruppi).

Aeg

1–1,5 tundi sõltuvalt arutelu dünaamikast.

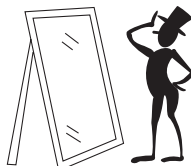
Juhtnõõrid

- 1) Me palume "pealtnägijatel" (osalejate hulgast või väljastpoolt) jagada mingit oma kogemust, mis on seotud kultuuridevahelise õppimisega (erinevate etniliste gruppide kooseksisteerimine; vähemusse kuulumise taust; keegi, kes töötab välismaalaste lõimimise või konfliktide lahendamise alal jne). See muutub erinevate kultuuridevahelise õppimise tahkude kaudu teatud mõttes "juhendatud mõtiskluseks". See on vastastikune kogemus, kus kõigil osalejatel on võimalus oma tegelikkust ja minevikku vaadelda, samas konkreetse pealtnägija näitega silmitsi olles.
- 2) Harjutus võib toimuda väiksemates gruppides (ring), vajalik on usalduslik õhkkond. Pealtnägijatel võivad olla erinevad alateemad, fookused (konfliktid, stereotüübid, tõrjumine jne). Neil peaks paluma oma lugu ette valmistada protsessikirjeldusena: avatult ja selgelt (staadiumitega, mida nad läbisid; kaasnenud isiklike, poliitiliste ja hariduslike tahkudega; protsessi oluliste pöördepunktidega; kahtluste ja lootustega; neid takistanud ja soodustanud asjaolude, avastuste, arengu ja läbikukkumistega jne). Üks läbiviija peab pealtnägijat tutvustama ja saatma. Lugu tuleb rääkima nii, et see läbiks erinevaid etappe, pannes osalejad järele mõtlema nende reaalsuse üle, tõstatama küsimusi...
- 3) Osalejatel peab olema luba vahele segada ja küsimusi esitada, jagada oma kogemusi. Vajadusel võivad pealtnägijad alati loo lühikesi osi jutustada ning seejärel teha voo, kus jagatakse oma kogemusi ja tekkinud mõtteid. Küsimused ja võtmeelemendid võib ka kokku koguda, üles märkida ning hiljem arutada.
- 4) Osalejate suhtumine peaks olema ennast küsimuse alla seadev. Pealtnägija lugu on olemuselt lähtepunkt, et küsida: "Kuidas ma reageerin ja elan seda läbi omaenda tegelikkuses?", "Mida see minus äratas, milliseid küsimusi minu jaoks tekitab?", "Mis mulle meenub?"

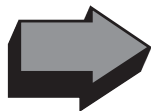

5) Lõplik arutelu peaks püüdma loo erinevaid tahke kokku võtta. Loo rääkimist võivad jätkata osalejad, sidudes selle oma kogemustega, juhul kui nad seda soovivad. Vastastikuse toime vormid sõltuvad oluliselt viisist, kuidas pealtnägija ja mängujuht sessiooni üles ehitavad.

Tagasivaade ja analüüs

Tuleb lõimida harjutusse, nagu ülal kirjeldatud.

Meetodi kasutamine praktikas

Seda meetodit kasutades ulatuvad tulemused “väga sügavatest ja rikkalikest” “vastuoluliste” ja “läbikukkunuteni”. Pealtnägijatel peab olema hea ettevalmistus koos meeskonnaga, kes teab sessiooni konkreetseid eesmärke. Neil peab olema lihtne grupiga samastuda ja nad peavad grupiga hakkamasaamiseks olema piisavalt tugevad. Nad võivad provotseerida ja pakkuda arutelule raame. (Tähelepanu! Kui te palute osalejatel olla harjutuses pealtnägijad, peavad nad olema kindlameelsed, kuna teised osalejad võivad kalduda pigem neid arvustama kui enda arvamust kahtluse alla seadma.) Hea ja avatud õhkkond on äärmiselt oluline. Koolitaja peab pealtnägijat vastavalt täiendama, olles tähelepanelik grupi vajaduste suhtes.

Allikas: JECI-MIEC ja ATD Quart Monde kollokvium, Belgia 1998

4.9.4 "Suur võimumäng"

See mäng on kohandatud Augusto Boal'i (1985) raamatust "Theatre of the oppressed". See on sõnadeta mäng, mis uurib võimu mõju ühiskonnale, eriti kultuuride ja kogukondade võrdluses.

Vajalikud vahendid

Lauad, kuus tooli ja pudel, suur ruum.

Grupi suurus

7 kuni 35 (võite jagada seitsmeliikmelisteks alagruppideks).

Aeg

1 kuni 2 tundi.

Juhtnõõrid

- 1) Paluge grupil ringis põrandale istuda, esemed juhuslikult osalejate keskele paigutatud.
- 2) Rääkige grupile mängu sisust ja eesmärgist. Selgitage grupile ülesannet. Ülesandeks on esemed niimoodi paigutada, et üks tool saaks laua, pudeli ja teiste toolide suhtes kõige võimsamaks esemeks. Osalejad peavad ükshaaval ette tulema ja oma ettepanekuid proovima, teiste ettepanekuid ümber ehitades ja parandades. Kindlustage, et see osa kulgeks sujuvalt. Reeglina on lubatud igasugune paigutus, välja arvatud eseme eemaldamine ringist.
- 3) Kui grupp on kujundanud sellise paigutuse, mida nad kõige võimsamaks peavad, peab grupi liige ilma midagi liigutamata võtma võimupositsiooni. Paluge teisi panna ennast veel võimsamatele positsioonidele, sellega esimeselt isikult võimu ära võttes.

Tagasivaade ja analüüs

Arutelu

Laske inimestel kõigepealt väljendada, kuidas nad ennast tundsid võimu luues või sellele reageerides. Pöörduge nende tunnete juurde hiljem arutelu käigus tagasi. Vaadake üle simulatsiooni eesmärk seoses kultuuridevaheliste võimusuhetega kogukondades. Vaadeldage erinevate paigutuste arengut ja nende seost igapäevaste olukordadega. Olge väga selge ja täpne, esitage konkreetseid näiteid oma kogemustest. Soodustage edasist arutelu järgmiste küsimustega:

Kuidas mõjutab võim meie isiklike suhteid kodus, tööl ja meie kogukonnas? Kuidas võimu säilitatakse ja kuidas see seostub kultuurilise hierarhiaga? Kellel on meie kogukonnas võimu ja milliseid väljakutseid sellele esitatakse? Jne.

Allikas: lühendatud Augusto Boali raamatust

4.9.5 "Euro-Rail à la carte"

"Euro-Rail à la carte" on harjutus meie stereotüüpide ja eelarvamuste kindlakstegemiseks. Te kujutlete, et lähete rongiga reisima ja saate inimeste kirjelduse, kellega koos te reisida võiksite. Te peate valima, kellega kõige rohkem ja kellega kõige vähem koos reisida soovite ...

See harjutus annab palju materjali aruteluks meie eelarvamuste kohta tegelikus elus. On olemas sarnaseid harjutusi, kus te elate erinevate naabritega majas, olete randunud saarele või peate hääletaja peale võtma. Harjutuse paindlikkuse tõttu on see suurepärase kohandamiseks teie sihtrühma tausta erinevate tingimuste ja kogemustega (rahvused, arutelu all olnud konfliktid, olemasolevad probleemid jne). Juhul kui te soovite sellest harjutusest rohkem teada saada, vaadake

Euroopa Nõukogu kultuuridevahelise õppimise õppematerjali "Education Pack" lehekülge 78.

Tunnustus

Meetodite ossa kogusime me näited tegevustest, mida me oma koolitustöös kasutanud oleme. Võimalusel oleme andnud viited nende tegevuste allikatele, kuid paljude puhul ei suuda me meenutada, kus ja millal me neist esimest korda kuulsime, ja ilmselt ei saa me seda kunagi teada. Me vabandame kõigi üksikisikute või organisatsioonide ees, kes on tunnustuse ära teeninud, kuid kelle nimi on raamatust välja jäänud. Meil on hea meel iga-suguse informatsiooni üle tegevuste viitamata allikate kohta, et me saaksime need viited lisada tulevastesse väljaannetesse ja selle väljaande veebiversiooni.